

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 decembrie 2022*

„Recurs – Funcție publică – Agenți contractuali – Pensie – Statutul funcționarilor Uniunii Europene – Reforma din anul 2014 – Regulamentul (UE, Euratom) nr. 1023/2013 – Anexa XIII la acest statut – Articolul 21 al doilea paragraf și articolul 22 alineatul (1) al doilea paragraf – Măsuri tranzitorii privind coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie și vârsta de pensionare – Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene – Anexa – Articolul 1 alineatul (1) – Aplicarea acestor măsuri tranzitorii prin analogie celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013 – Semnarea unui nou contract de agent contractual – Act care lezează – Protecție jurisdicțională efectivă”

În cauza C-366/21 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 9 iunie 2021,

Maxime Picard, cu domiciliul în Hettange-Grande (Franța), reprezentat de S. Orlandi, avocat,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de G. Gattinara și B. Mongin, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, doamna M. L. Arastey Sahún (raportoare) și domnii F. Biltgen, N. Wahl și J. Passer, judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 iulie 2022,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, domnul Maxime Picard solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 24 martie 2021, Picard/Comisia (T-769/16, EU:T:2021:153), astfel cum a fost îndreptată prin Ordonanța din 16 aprilie 2021, Picard/Comisia (T-769/16, EU:T:2021:200) (denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care s-a respins acțiunea în anulare, pe de o parte, a răspunsului gestionarului sectorului „Pensii” al Oficiului pentru Administrarea și Plata Drepturilor Individuale (PMO) al Comisiei Europene din 4 ianuarie 2016 (denumit în continuare „răspunsul din 4 ianuarie 2016”) și, pe de altă parte, în măsura în care este necesar, a deciziei din 25 iulie 2016 a directorului Direcției E a Direcției Generale Resurse Umane a Comisiei (denumită în continuare „DG Resurse Umane”), prin care s-a respins reclamația formulată de recurent la 4 aprilie 2016 împotriva răspunsului din 4 ianuarie 2016 (denumită în continuare „decizia de respingere din 25 iulie 2016”).

Cadrul juridic

Statutul

- 2 Statutul funcționarilor Uniunii Europene, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE, Euratom) nr. 1023/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2013 (JO 2013, L 287, p. 15) (denumit în continuare „statutul”), cuprinde un titlu V, intitulat „Regimul financiar și prestațiile de asigurări sociale ale funcționarului”, al cărui capitol 3, intitulat „Pensiile și prestația de invaliditate”, cuprinde articolele 77-84 din statut.
- 3 Articolul 77 primul, al doilea și al cincilea paragraf din statut prevede:
„Funcționarul care are o vechime în serviciu de cel puțin 10 ani are dreptul la pensie pentru limită de vârstă. [...]
Valoarea maximă a pensiei pentru limită de vârstă este stabilită la 70 % din ultimul salariu de bază aferent ultimului grad în care a fost încadrat funcționarul timp de cel puțin un an. Pentru fiecare an de activitate calculat în conformitate cu articolul 3 din anexa VIII se acordă funcționarului 1,80 % din acel ultim salariu de bază.
[...]
Vârsta de pensionare este 66 de ani.”
- 4 Potrivit articolului 83 alineatele (1) și (2) din statut:
„(1) Plata prestațiilor prevăzute de prezentul sistem de pensii este în sarcina bugetului Uniunii. Statele membre garantează colectiv plata prestațiilor respective, în conformitate cu baremul de repartizare stabilit pentru finanțarea acestor cheltuieli.
(2) Finanțarea acestui sistem de pensii se bazează, în proporție de o treime, pe contribuțiile funcționarilor. [...] Această contribuție se deduce lunar din salariul funcționarului în cauză. [...]”
- 5 Titlul VII din statut este intitulat „Căile de atac”. El cuprinde articolele 90-91a din statut.

6 Articolul 90 alineatul (2) din statut prevede:

„Orice persoană căreia i se aplică prezentul statut poate adresa autorității împuternicite să facă numiri [(AIPN)] o reclamație împotriva unui act care o lezează [...]”

7 Articolul 91 alineatul (1) din statut prevede:

„Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să hotărască asupra oricărui litigiu între Uniune și oricare dintre persoanele cărora li se aplică prezentul statut și privind legalitatea unui act care lezează persoana respectivă în sensul articolului 90 alineatul (2). [...]”

8 Articolul 21 al doilea paragraf din anexa XIII la statut, intitulată „Măsuri tranzitorii aplicabile funcționarilor Uniunii”, are următorul cuprins:

„Funcționarii încadrați în muncă în perioada cuprinsă între 1 mai 2004 și 31 decembrie 2013 au dreptul la 1,9 % din salariul lor menționat [la articolul 77 al doilea paragraf a doua teză din statut] pentru fiecare an de plată a contribuțiilor la sistemul de pensii, calculat în conformitate cu articolul 3 din anexa VIII.”

9 Articolul 22 alineatul (1) al doilea paragraf din această anexă XIII prevede:

„Funcționarul în vârstă de cel puțin 35 de ani la 1 mai 2014, încadrat în muncă înainte de 1 ianuarie 2014, are dreptul la pensie pentru limită de vârstă la vârsta indicată în tabelul de mai jos [...]”

10 În ceea ce privește funcționarii în vârstă de 35 de ani la 1 mai 2014, tabelul menționat la punctul precedent stabilește vârsta de pensionare la 64 de ani și 8 luni.

RAA

11 Articolul 8 primul paragraf din Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1023/2013 (denumit în continuare „RAA”), prevede:

„Contractul de muncă al unui agent temporar [...] poate fi încheiat pe perioadă determinată sau nedeterminată. Contractul agentului menționat anterior angajat pe perioadă determinată nu poate fi prelungit decât o singură dată pe o perioadă determinată. Orice prelungire ulterioară a acestui contract de muncă se face pe perioadă nedeterminată.”

12 Articolul 39 alineatul (1) din RAA prevede:

„La încetarea raporturilor de muncă, agentul [temporar] are dreptul la pensie pentru limită de vârstă, la transferul echivalentului actuarial sau la plata indemnizației de plecare în condițiile prevăzute la titlul V capitolul 3 din Statutul funcționarilor și în anexa VIII la acesta. [...]”

13 Potrivit articolului 86 alineatul (2) din RAA:

„Agentul contractual [...] care își schimbă postul în cadrul unei grupe de funcții nu poate fi încadrat într-un grad sau o treaptă inferioară celor corespunzătoare postului anterior.

Un agent contractual care accede într-o grupă de funcții superioară este încadrat într-un grad și o treaptă care îi conferă dreptul la o remunerație cel puțin egală cu cea de care beneficia pe perioada contractului precedent.

[...]”

14 Articolul 109 alineatul (1) din RAA prevede:

„La încetarea raporturilor de muncă, agentul contractual are dreptul la pensia pentru limită de vârstă, la transferul echivalentului actuarial sau la plata indemnizației de plecare în condițiile prevăzute în titlul V capitolul 3 din statut și în anexa VIII la statut. [...]”

15 Articolul 117 din RAA prevede:

„Dispozițiile titlului VII din statut privind căile de atac se aplică prin analogie.”

16 Articolul 1 alineatul (1) a doua teză din anexa la RAA, intitulată „Măsuri tranzitorii aplicabile agenților care intră sub incidența [RAA]”, prevede printre altele că articolul 21 și articolul 22, cu excepția alineatului (4), din anexa XIII la statut, „se aplică, prin analogie, celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013”.

Regulamentul nr. 1023/2013

17 Considerentul (29) al Regulamentului nr. 1023/2013 are următorul cuprins:

„Ar trebui să se prevadă norme tranzitorii care să permită aplicarea treptată a noilor norme și măsuri, garantând, totodată, respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale personalului angajat înainte de intrarea în vigoare a acestor modificări ale Statutului funcționarilor.”

18 Articolul 3 din Regulamentul nr. 1023/2013 prevede:

„(1) Prezentul regulament intră în vigoare în a treia zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(2) Se aplică începând de la 1 ianuarie 2014, cu excepția articolului 1 punctul 44 și a articolului 1 punctul 73 litera (d), care se aplică de la data intrării în vigoare a prezentului regulament.”

Istoricul litigiului

19 Istoricul litigiului este descris la punctele 1-25 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.

20 Recurentul este un agent contractual al Comisiei.

21 La 10 iunie 2008, el a fost recrutat, cu efect de la 1 iulie 2008, de Comisie, în calitate de agent contractual în cadrul Unității 5 a PMO (în continuare „contractul din 2008”). Prin această recrutare, recurentul a fost încadrat în prima grupă de funcții. Contractul din 2008 a fost reînnoit de trei ori pe durată determinată și, printr-o decizie din 3 mai 2011, pe durată nedeterminată.

- 22 La 16 mai 2014, DG Resurse Umane i-a propus recurentului un nou contract în calitate de agent contractual, pe care acesta din urmă l-a semnat în aceeași zi (în continuare „contractul din 16 mai 2014”). Acest contract, pe durată nedeterminată, a intrat în vigoare la 1 iunie 2014, cu încadrarea recurentului în a doua grupă de funcții.
- 23 Între timp, statutul și RAA au fost modificate prin Regulamentul nr. 1023/2013, aplicabil, în ceea ce privește dispozițiile relevante în prezenta cauză, de la 1 ianuarie 2014 (în continuare „reforma din 2014”).
- 24 În urma reformei din 2014, articolul 77 al doilea paragraf din statut, aplicabil agenților contractuali în temeiul articolului 109 alineatul (1) din RAA, definește un nou coeficient anual de acumulare a drepturilor de pensie de 1,8 %, mai puțin favorabil decât coeficientul anterior de 1,9 %. În plus, acest articol 77 al cincilea paragraf stabilește vârsta de pensionare la 66 de ani, față de 63 de ani anterior.
- 25 Un regim tranzitoriu a fost totuși prevăzut în anexa XIII la statut. Astfel, funcționarii încadrați în muncă în perioada cuprinsă între 1 mai 2004 și 31 decembrie 2013 continuă să beneficieze de coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie de 1,9 %. În plus, funcționarul în vârstă de 35 de ani la 1 mai 2014, încadrat în muncă înainte de 1 ianuarie 2014, are dreptul la pensie pentru limită de vârstă la vârsta de 64 de ani și 8 luni. În sfârșit, articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA prevede că acest regim tranzitoriu se aplică prin analogie celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013.
- 26 Printr-un e-mail din 4 ianuarie 2016, recurentul, având îndoieli cu privire la implicațiile pe care reforma din 2014 le-ar putea avea asupra situației sale în urma semnării contractului din 16 mai 2014, a solicitat explicații gestionarului sectorului „Pensii” al PMO.
- 27 Prin răspunsul din 4 ianuarie 2016, acest gestionar i-a indicat recurentului că drepturile sale de pensie se modificaseră în urma schimbării contractului și că, în consecință, în ceea ce îl privește, vârsta normală de pensionare și coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie deveniseră 66 de ani și, respectiv, 1,8 % începând de la 1 iunie 2014.
- 28 La 4 aprilie 2016, recurentul a depus, în temeiul articolului 90 alineatul (2) din statut, o reclamație împotriva răspunsului din 4 ianuarie 2016.
- 29 Prin decizia de respingere din 25 iulie 2016, directorul Direcției E a DG Resurse Umane, în calitate sa de autoritate abilitată să încheie contractele de muncă (AAIC), a respins această reclamație, cu titlu principal, ca inadmisibilă în lipsa unui act care lezează și, cu titlu subsidiar, ca neîntemeiată.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 30 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 7 noiembrie 2016, recurentul a introdus o acțiune având ca obiect anularea răspunsului din 4 ianuarie 2016 și, în măsura în care este necesar, a deciziei de respingere din 25 iulie 2016.
- 31 Prin înscrisul separat depus la grefa Tribunalului la 6 februarie 2017, Comisia a ridicat o excepție de inadmisibilitate, întemeiată pe lipsa unui act care lezează, în sensul articolului 91 din statut.

- 32 Printr-o decizie din 12 octombrie 2017, președintele Camerei a treia a Tribunalului a decis să suspende cauza T-769/16, Picard/Comisia, până când decizia prin care se finalizează judecata în cauza T-128/17, Torné/Comisia, ar fi dobândit autoritate de lucru judecat.
- 33 În urma pronunțării Hotărârii din 14 decembrie 2018, Torné/Comisia (T-128/17, EU:T:2018:969), și în lipsa formulării unui recurs împotriva acesteia, procedura în cauza T-769/16, Picard/Comisia, s-a reluat și părțile și-au prezentat observațiile cu privire la consecințele hotărârii menționate pentru această cauză.
- 34 Prin Ordonanța din 13 mai 2019, Tribunalul a unit cu fondul examinarea excepției de inadmisibilitate invocate de Comisie și a dispus soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.
- 35 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a decis să examineze de la bun început motivul invocat de recurent, fără a se pronunța în prealabil cu privire la această excepție de inadmisibilitate, pentru motivul că acțiunea era, în orice caz, neîntemeiată.
- 36 În această privință, Tribunalul a statuat că Comisia a considerat în mod întemeiat că contractul din 16 mai 2014 a avut drept consecință faptul că recurentul nu putea beneficia de aplicarea dispozițiilor tranzitorii prevăzute la articolele 21 și 22 din anexa XIII la statut referitoare la coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie și la vârsta de pensionare.
- 37 Mai întâi, la punctele 65-83 din hotărârea atacată, Tribunalul a interpretat articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA, în măsura în care prevede că aceste dispoziții tranzitorii „se aplică, prin analogie, celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013”.
- 38 Tribunalul a statuat printre altele că din modul de redactare a acestui articol 1 alineatul (1) rezultă că articolele 21 și 22 menționate se aplică agenților care intră sub incidența RAA în măsura în care este posibil să se stabilească o analogie între aceștia din urmă și funcționari, ținând seama de caracteristicile proprii fiecăreia dintre aceste categorii de personal. După ce a examinat aceste caracteristici, Tribunalul a arătat că, dacă funcționarul intră și rămâne în serviciul administrației Uniunii în temeiul unui act de numire care rămâne neschimbat pentru întreaga sa carieră, un agent contractual intră și rămâne în funcție în temeiul unui contract atât timp cât el își produce efectele.
- 39 În raport cu aceste considerații, Tribunalul a interpretat cerința de a fi „încadra[t] în muncă la 31 decembrie 2013” în sensul articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA.
- 40 La punctul 81 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că noțiunea „prin analogie” care figurează în această dispoziție presupune că agenții se află într-o situație similară celei a funcționarilor. Potrivit Tribunalului, această situație nu poate fi stabilită decât în cazul în care agentul nu ar fi semnat un nou contract care implică începerea unui nou raport de muncă cu administrația Uniunii. În această privință, făcând trimitere la punctul 40 din Hotărârea din 16 septembrie 2015, EMA/Drakeford (T-231/14 P, EU:T:2015:639), Tribunalul a amintit că a statuat deja că un raport de muncă între un agent și administrația Uniunii poate rămâne neschimbat, chiar și în urma semnării unui nou contract distinct în mod formal de contractul inițial, cu condiția ca acest nou contract să nu aducă o modificare substanțială a atribuțiilor agentului, în special a grupei de funcții, de natură să repună în discuție continuitatea funcțională a raportului său de muncă cu administrația Uniunii.

- 41 Tribunalul a concluzionat de aici că articolele 21 și 22 din anexa XIII la statut se aplică doar celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013 și care rămân încadrați în muncă după această dată în temeiul unui contract, până la examinarea situației lor în vederea calculării drepturilor de pensie.
- 42 În continuare, la punctele 85-93 din hotărârea atacată, Tribunalul a analizat situația recurentului în lumina acestei interpretări a articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA. În special, după ce a examinat contractele încheiate între acesta și Comisie, precum și caracteristicile posturilor pe care el a fost angajat și a constatat că schimbarea grupei de funcții a repus în discuție continuitatea funcțională a raportului de muncă al recurentului cu administrația Uniunii, Tribunalul a statuat că contractul din 16 mai 2014 a determinat încetarea tuturor efectelor contractului din 2008, în temeiul căruia recurentul era „încadra[t] în muncă la 31 decembrie 2013” în sensul acestei dispoziții, și, prin urmare, o încetare a acestui raport de muncă. Astfel, Tribunalul a constatat că contractul din 16 mai 2014 a condus la o nouă încadrare în muncă în sensul aplicării dispoziției menționate, care nu a permis recurentului să beneficieze de aplicarea dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa XIII la statut și referitoare la coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie și la vârsta de pensionare.
- 43 În sfârșit, Tribunalul a arătat printre altele că această concluzie nu poate fi repusă în discuție de argumentul recurentului potrivit căruia un nou contract nu ar împiedica aplicarea dispozițiilor tranzitorii respective, din moment ce nu determină o discontinuitate în afilierea și în contribuția la sistemul de pensii al Uniunii. Potrivit Tribunalului, aplicarea dispozițiilor menționate în privința agenților nu poate depinde de afilierea pretins neîntreruptă la sistemul de pensii al Uniunii, ci ar depinde de continuitatea funcțională a raportului de muncă amintit.
- 44 Prin urmare, Tribunalul a respins acțiunea.

Concluziile părților în fața Curții

- 45 Recurentul solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate;
 - anularea răspunsului din 4 ianuarie 2016 și, în măsura în care este necesar, a deciziei de respingere din 25 iulie 2016 și
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.
- 46 Comisia solicită Curții:
- respingerea recursului și
 - obligarea recurentului la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

Cu privire la admisibilitate

Argumentația părților

- 47 Comisia repune în discuție admisibilitatea recursului, pentru motivul că recurentul nu identifică cu precizie punctele din hotărârea atacată pe care le contestă, încălcând cerința enunțată la articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții.
- 48 Potrivit acestei instituții, recurentul nu contestă ca fiind eronate în drept punctele-cheie din hotărârea atacată prin care Tribunalul a realizat interpretarea articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA.
- 49 În plus, instituția menționată se referă la jurisprudența Curții potrivit căreia trebuie respins ca vădit inadmisibil un recurs care nu are o structură coerentă, care se limitează la afirmații generale și care nu cuprinde indicații precise privind punctele din decizia atacată care ar fi afectate eventual de o eroare de drept (Hotărârea din 4 octombrie 2018, Staelen/Ombudsmanul, C-45/18 P, nepublicată, EU:C:2018:814, punctul 15).
- 50 Potrivit Comisiei, singura referire în recurs la un element din hotărârea atacată ar fi cea făcută la punctul 90 din această hotărâre, ceea ce nu poate îndeplini cerințele de claritate impuse de articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.
- 51 Recurentul contestă această argumentație.

Aprecierea Curții

- 52 Din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie punctele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele de drept care susțin în mod specific această cerere, sub sancțiunea inadmisibilității recursului sau a motivului în cauză (Hotărârea din 23 noiembrie 2021, Consiliul/Hamas, C-833/19 P, EU:C:2021:950, punctul 50 și jurisprudența citată).
- 53 Nu respectă aceste cerințe și trebuie declarat inadmisibil un motiv a cărui argumentare nu este suficient de clară și de precisă pentru a permite Curții să își exercite controlul de legalitate, în special întrucât elementele esențiale pe care se întemeiază motivul nu rezultă suficient de coerent și de comprehensibil din textul acestui recurs, care este formulat într-un mod obscur și ambiguu în această privință. Curtea a statuat de asemenea că trebuie respins ca vădit inadmisibil un recurs care nu are o structură coerentă, care se limitează la afirmații generale și care nu cuprinde indicații precise privind punctele din decizia atacată care ar fi afectate eventual de o eroare de drept (Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 30, precum și jurisprudența citată).

- 54 În speță, din cuprinsul punctului 24 și următoarele din recurs rezultă că recurentul reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept în interpretarea articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA atunci când a statuat la punctul 81 din hotărârea atacată că dispozițiile tranzitorii prevăzute la articolele 21 și 22 din anexa XIII la statut pot continua să se aplice celorlalți agenți numai în măsura în care aceștia nu încheie un nou contract sau în care, la încheierea în mod formal a unui nou contract, ei continuă să exercite în esență aceleași funcții. Recurentul expune de asemenea motivele pentru care apreciază că această interpretare este afectată de o eroare de drept.
- 55 Așadar, contrar celor susținute de Comisie, recursul indică în mod precis punctul criticat din hotărârea atacată și prezintă în mod suficient motivele pentru care acest punct ar fi afectat de o eroare de drept, astfel încât acest recurs permite Curții să își exercite controlul de legalitate.
- 56 În aceste condiții, prezentul recurs trebuie declarat admisibil.

Cu privire la motivul unic

Argumentația părților

- 57 În susținerea recursului, recurentul invocă un motiv unic, întemeiat pe o eroare de drept săvârșită de Tribunal atunci când a statuat la punctul 81 din hotărârea atacată că măsurile tranzitorii prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA pot continua să se aplice celorlalți agenți numai în măsura în care aceștia nu încheie un nou contract sau în care, la încheierea în mod formal a unui nou contract, ei continuă să exercite în esență aceleași funcții.
- 58 Având în vedere domeniul sistemului de pensii și obiectivul urmărit de legiuitorul Uniunii, nu continuitatea funcțională, ci menținerea afilierii și continuitatea contribuțiilor la acest sistem ar permite definirea domeniului de aplicare al măsurilor tranzitorii prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA. Astfel, în cazul unei succesiuni de contracte de agent contractual fără întrerupere, agentul și-ar menține afilierea la sistemul menționat și ar continua să acumuleze drepturi de pensie.
- 59 Comisia contestă acest motiv unic. Ea susține, mai întâi, în ceea ce privește punctele 81 și 82 din hotărârea atacată, că recurentul se limitează să conteste trimiterea Tribunalului la jurisprudența sa referitoare la continuitatea funcțională a unui raport de muncă, în pofida semnării unui nou contract, trimitere care nu ar viza decât excepția enunțată la ultima teză a acestui punct 81 de la norma care urmărește ca o analogie cu situația funcționarilor, în sensul articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA, să nu existe decât în cazul în care agentul rămâne încadrat în muncă în temeiul unui contract și nu semnează un nou contract. Or, această excepție i-ar fi permis recurentului să beneficieze de aplicarea articolelor 21 și 22 din anexa XIII la statut în cazul în care o continuitate funcțională între diferitele sale contracte ar fi putut fi stabilită, dar propriu-zis nu i-ar fi fost aplicată.
- 60 În continuare, Tribunalul ar fi interpretat articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA în conformitate cu termenii acestei dispoziții, care se referă la căutarea unei „analogii” între funcționari și ceilalți agenți. În acest context, ținând seama de diferența de natură a raportului său de muncă față de cel al unui funcționar, ar fi necesar, pentru a stabili dacă un alt agent este încă încadrat în muncă, să se ia în considerare contractul său, iar nu menținerea afilierii sale la sistemul de pensii.

- 61 Pe de altă parte, Hotărârea din 14 decembrie 2018, Torné/Comisia (T-128/17, EU:T:2018:969), nu ar fi relevantă pentru prezenta cauză, întrucât articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA nu ar fi fost în discuție în această hotărâre, ea privind condițiile de aplicabilitate a articolelor 21 și 22 din anexa XIII la statut în privința unui funcționar. Ar fi de asemenea neîntemeiate considerațiile potrivit cărora Tribunalul ar fi arătat în hotărârea menționată că numai o întrerupere a afilierei la sistemul de pensii al Uniunii ar putea justifica inaplicabilitatea dispozițiilor tranzitorii prevăzute la aceste articole 21 și 22. Astfel, Tribunalul ar fi constatat că reclamanta în discuție în cauza în care s-a pronunțat aceeași hotărâre era încadrată în muncă numai pe baza numirii sale ca funcționar, afilierea sa la sistemul de pensii al Uniunii nefiind decât consecința respectivei constatări.
- 62 În plus, potrivit Comisiei, în hotărârea atacată, Tribunalul nu ar fi asimilat încheierea unui nou contract cu o încetare definitivă a funcțiilor unui funcționar. El ar fi amintit doar că, spre deosebire de un funcționar, faptul că un agent contractual este încadrat în muncă la o anumită dată nu ar putea fi stabilit numai prin constatarea existenței unui act de numire.
- 63 În speță, Tribunalul ar fi exclus orice continuitate între contractul din 2008 și contractul din 16 mai 2014 în urma unei verificări factuale foarte detaliate a tuturor împrejurărilor care au caracterizat succesiunea acestor contracte, la punctele 86-90 din hotărârea atacată. Or, întrucât recurentul nu a contestat respectivele puncte, el nu ar fi îndreptățit să susțină că ar exista o continuitate între aceste două contracte.
- 64 În sfârșit, articolul 86 din RAA ar fi lipsit de relevanță pentru interpretarea articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA.

Aprecierea Curții

- 65 Trebuie amintit, pe de o parte, că anexa XIII la statut stabilește măsuri tranzitorii aplicabile funcționarilor în ceea ce privește printre altele sistemul de pensii al Uniunii.
- 66 Pe de altă parte, articolul 1 alineatul (1) a doua teză din anexa la RAA prevede printre altele că articolul 21 și articolul 22, cu excepția alineatului (4), din anexa XIII la statut, care conțin dispoziții tranzitorii privind coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie și vârsta de pensionare a funcționarilor, „se aplică, prin analogie, celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013”.
- 67 La punctul 81 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că noțiunea „prin analogie” care figurează în această dispoziție presupune că agenții se află într-o situație similară celei a funcționarilor, situație care este exclusă, în opinia sa, atunci când un agent a semnat un nou contract care implică începerea unui nou raport de muncă cu administrația Uniunii, cu excepția cazului în care acest nou contract nu aduce o modificare substanțială a atribuțiilor agentului, în special a grupeii de funcții, de natură să repună în discuție continuitatea funcțională a raportului său de muncă cu administrația. Pornind de la această premisă Tribunalul a examinat situația recurentului și a respins acțiunea sa.
- 68 Pentru a stabili dacă Tribunalul a săvârșit o eroare de drept în interpretarea articolului 1 alineatul (1) a doua teză din anexa la RAA, trebuie, așadar, să se analizeze în special noțiunea „prin analogie” care figurează în această dispoziție.

- 69 În această privință, trebuie subliniat că rezultă din însuși modul de redactare a articolului 1 alineatul (1) a doua teză din anexa la RAA și în special din noțiunea „prin analogie” care este preluată în acesta că dispoziția menționată urmărește să garanteze celorlalți agenți care erau încadrați în muncă la 31 decembrie 2013 beneficiul anumitor măsuri tranzitorii prevăzute în anexa XIII la statut, în pofida diferențelor existente între funcționari și ceilalți agenți. În aceste condiții, respectiva noțiune „prin analogie” nu permite, în sine, identificarea cu precizie, în rândul celorlalți agenți încadrați în muncă la 31 decembrie 2013, a celor care trebuie să poată beneficia de măsurile tranzitorii vizate, în special în cazul modificării ulterioare a raportului lor de muncă cu administrația Uniunii.
- 70 Or, conform jurisprudenței constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 1 august 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, punctul 121 și jurisprudența citată).
- 71 În ceea ce privește, pe de o parte, obiectivele urmărite de legiuitorul Uniunii în cadrul reformei din 2014, din considerentul (29) al Regulamentului nr. 1023/2013, care a modificat statutul și RAA în vederea punerii în aplicare a acestei reforme, reiese că „[a]r trebui să se prevadă norme tranzitorii care să permită aplicarea treptată a noilor norme și măsuri, garantând, totodată, respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale personalului angajat înainte de intrarea în vigoare a acestor modificări ale Statutului funcționarilor”.
- 72 Astfel cum Tribunalul a arătat în mod întemeiat la punctul 67 din hotărârea atacată, printre aceste dispoziții tranzitorii figurează nu numai articolele 21 și 22 din anexa XIII la statut, ci și articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA.
- 73 Prin urmare, în lumina considerentului (29) al Regulamentului nr. 1023/2013, este necesar să se constate că dispozițiile tranzitorii menționate au fost stabilite cu respectarea „așteptărilor legitime” ale „personalului angajat” la 31 decembrie 2013. Este vorba despre o formulare largă, care depășește drepturile dobândite *stricto sensu* și care se aplică întregului personal al Uniunii, iar nu numai funcționarilor acesteia.
- 74 Prin urmare, așa cum a arătat domnul avocat general în esență la punctul 54 din concluzii, articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA trebuie interpretat în lumina obiectivelor privind respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale celorlalți agenți ai Uniunii angajați printr-un contract la 31 decembrie 2013.
- 75 În ceea ce privește, pe de altă parte, contextul acestei dispoziții, este necesar să se observe, în primul rând, că din articolul 83 alineatul (2) din statut reiese că funcționarii contribuie în proporție de o treime la finanțarea acestui sistem de pensii, contribuția menționată fiind stabilită la un anumit procent din salariul de bază (Hotărârea din 10 mai 2017, de Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, punctul 43). Toți funcționarii care primesc un salariu sau o indemnizație din partea Uniunii și care nu au ieșit încă la pensie trebuie să contribuie la sistemul de pensii instituit prin statut (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iunie 1992, Lestelle/Comisia, C-30/91 P, EU:C:1992:252, punctul 23). Aceste contribuții conferă funcționarului dreptul la pensie pentru limită de vârstă independent de funcțiile pe care le exercită în cadrul administrației Uniunii.

- 76 De altfel, trebuie arătat că un funcționar încadrat în muncă înainte de 1 ianuarie 2014 beneficiază, în anumite condiții, de dispozițiile tranzitorii prevăzute la articolul 21 al doilea paragraf și la articolul 22 alineatul (1) al doilea paragraf din anexa XIII la statut, care îi permit să mențină coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie și vârsta de pensionare, astfel cum au fost stabilite prin statut înainte de modificarea acestuia prin Regulamentul nr. 1023/2013. Or, un funcționar încadrat în muncă anterior acestei date și ale cărui atribuții ar fi substanțial modificate după această dată nu ar pierde, numai din acest motiv, beneficiul dispozițiilor tranzitorii respective, în special în temeiul contribuțiilor pe care continuă să le plătească la acest sistem de pensii pe durata încadrării sale în muncă.
- 77 În al doilea rând, trebuie subliniat că statutul și RAA instituie un sistem de pensii comun pentru funcționari și pentru ceilalți agenți.
- 78 Astfel, ținând seama de trimiterea la condițiile prevăzute în capitolul 3 din titlul V din statut, efectuată de articolul 39 alineatul (1), precum și de articolul 109 alineatul (1) din RAA, agenții temporari și agenții contractuali contribuie de asemenea, în condițiile stabilite la articolul 83 alineatul (2) din statut, la finanțarea acestui sistem de pensii.
- 79 Prin urmare, în vederea aplicării dispozițiilor tranzitorii referitoare la sistemul de pensii menționat, prevăzute la articolele 21 și 22 din anexa XIII la statut, un agent contractual precum recurentul se află într-o situație similară celei a unui funcționar, astfel cum a fost expusă la punctul 76 din prezenta hotărâre, atunci când intervine o modificare a raportului său de muncă cu administrația Uniunii după 31 decembrie 2013 care nu determină întreruperea plății contribuțiilor la sistemul de pensii al Uniunii.
- 80 Rezultă că, în conformitate cu interpretarea contextuală a articolului 1 alineatul (1) a doua teză din anexa la RAA, precum și cu obiectivele dispozițiilor tranzitorii prevăzute de aceasta, amintite la punctul 74 din prezenta hotărâre și care privesc respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale celorlalți agenți ai Uniunii angajați printr-un contract la 31 decembrie 2013, un alt agent decât un funcționar, angajat cel târziu la această dată și ale cărui atribuții ar fi fost modificate în mod substanțial printr-un nou contract încheiat după această dată, ar trebui, prin analogie cu ceea ce se aplică funcționarilor care se află într-o situație precum cea descrisă la punctul 76 din prezenta hotărâre, să beneficieze de aceste dispoziții tranzitorii, din moment ce nu a încetat să contribuie la finanțarea acestui sistem de pensii.
- 81 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat la punctul 81 din hotărârea atacată, în ceea ce privește un alt agent decât un funcționar angajat la 31 decembrie 2013 și care a semnat un nou contract cu administrația Uniunii după această dată, că noțiunea „prin analogie” care figurează la articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA impune ca acest nou contract să nu aducă o modificare substanțială a atribuțiilor acestui agent, de natură să repună în discuție continuitatea funcțională a raportului său de muncă cu administrația menționată.
- 82 În aceste condiții, se impune admiterea recursului și, prin urmare, anularea hotărârii atacate.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 83 În conformitate cu articolul 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care anulează decizia Tribunalului, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.
- 84 În această privință, trebuie amintit că Comisia a invocat o excepție de inadmisibilitate în fața Tribunalului, întemeiată pe inexistența unui act care lezează, în sensul articolului 91 din statut. Astfel cum s-a arătat la punctele 34 și 35 din prezenta hotărâre, Tribunalul a unit cu fondul examinarea acestei excepții și a decis să analizeze pe fond motivul unic invocat de recurent, fără a se pronunța în prealabil cu privire la excepția menționată, pentru motivul că acțiunea era, în orice caz, neîntemeiată.
- 85 În aceste condiții, pentru a soluționa în mod definitiv litigiul, este necesar să se statueze cu privire la excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie înainte de a examina temeinicia acțiunii.
- 86 În speță, având în vedere în special împrejurarea că atât excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie, cât și motivul unic invocat de recurent în susținerea acțiunii sale au făcut obiectul unei dezbateri în contradictoriu în fața Tribunalului și că examinarea lor nu necesită adoptarea niciunei măsuri suplimentare de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească în dosar, Curtea apreciază că acțiunea menționată este în stare de judecată și că se impune ca ea să fie soluționată în mod definitiv.

Cu privire la admisibilitate

Argumentația părților

- 87 În susținerea excepției de inadmisibilitate, Comisia arată că actul atacat în fața Tribunalului, și anume răspunsul din 4 ianuarie 2016, este un e-mail trimis de unul dintre colegii recurentului din cadrul PMO și că acest e-mail conținea următorul avertisment: „[v]ă rugăm să luați act că acest mesaj este transmis cu titlu informativ și nu constituie o decizie a AIPN/AAIC care să poată face obiectul unei reclamații în temeiul articolului 90 din [s]tatut”. Comisia consideră că e-mailul menționat nu îndeplinește condițiile prevăzute de jurisprudență cu privire la actele care lezează.
- 88 În primul rând, Comisia afirmă că, în speță, nu a adoptat nicio decizie, ci doar a furnizat o informație. În special, acest avertisment ar indica voința clară a Comisiei de a furniza o simplă informație și de a lăsa să se înțeleagă că nu a luat măsurile de precauție indispensabile adoptării unui act care lezează.
- 89 În al doilea rând, chiar dacă recurentul ar fi formulat la PMO o cerere prin care urmărea să își cunoască viitoarele drepturi de pensie, răspunsul la această cerere nu ar fi constituit un act care lezează. În materia drepturilor de pensie, o măsură care produce efecte juridice nu ar putea fi adoptată decât cu ocazia pensionării, aspect ce ar fi confirmat prin Hotărârea Tribunalului din 3 aprilie 1990, Pfloeschner/Comisia (T-135/89, EU:T:1990:26).
- 90 În al treilea rând, întrucât vârsta de pensionare și coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie sunt stabilite prin statut, iar nu printr-o decizie administrativă, răspunsul din 4 ianuarie 2016 nu poate avea un alt conținut decât cel al unei simple informații.

- 91 În al patrulea și ultimul rând, dispozițiile statutare referitoare la coeficientul de acumulare a drepturilor de pensie și la vârsta de pensionare ar putea fi modificate de legiuitorul Uniunii până la plata efectivă a drepturilor de pensie. Prin urmare, o critică întemeiată pe încălcarea lor ar fi, prin definiție, prematură și, ca urmare a acestui fapt, inadmisibilă.
- 92 Potrivit recurentului, acțiunea sa a fost introdusă împotriva unui act care îl lezează, astfel încât ea este admisibilă.

Aprecierea Curții

- 93 Prin acțiunea introdusă la Tribunal, recurentul solicită anularea, pe de o parte, a răspunsului din 4 ianuarie 2016 și, pe de altă parte, în măsura în care este necesar, a deciziei de respingere din 25 iulie 2016. Prin urmare, trebuie să se examineze mai întâi dacă acest răspuns din 4 ianuarie 2016 constituie un act care lezează, în sensul articolului 90 alineatul (2) din statut.
- 94 În conformitate cu această dispoziție, orice persoană căreia i se aplică statutul poate adresa AIPN o reclamație împotriva unui act care o lezează. Articolul 91 alineatul (1) din statut precizează că Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să hotărască asupra oricărui litigiu între Uniune și oricare dintre persoanele cărora li se aplică statutul și privind legalitatea unui act care lezează persoana respectivă în sensul articolului 90 alineatul (2). Aceste dispoziții sunt aplicabile prin analogie acțiunilor formulate de ceilalți agenți în temeiul articolului 117 din RAA.
- 95 Potrivit jurisprudenței Curții, lezează, în sensul articolului 90 alineatul (2) din statut, numai actele sau măsurile care produc efecte juridice obligatorii de natură să afecteze direct și imediat interesele reclamantului, modificând în mod distinct situația juridică a acestuia (Hotărârea din 18 iunie 2020, Comisia/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punctul 44 și jurisprudența citată).
- 96 Pentru a stabili dacă un act produce asemenea efecte, este necesar să se aibă în vedere esența acestui act și să se evalueze aceste efecte în lumina unor criterii obiective, cum este conținutul actului menționat, ținându-se seama, dacă este cazul, de contextul adoptării sale, precum și de competențele instituției care este autoarea acestuia (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 octombrie 2021, Poggiolini/Parlamentul, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punctul 32 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 12 iulie 2022, Nord Stream 2/Parlamentul și Consiliul, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punctul 63, precum și jurisprudența citată).
- 97 Astfel, capacitatea unui act de a produce în mod direct efecte asupra situației juridice a unei persoane fizice sau juridice nu poate fi apreciată prin prisma simplului fapt că acest act are forma unui e-mail, în măsura în care aceasta ar echivala cu a face să prevaleze forma actului care face obiectul acțiunii asupra esenței înseși a respectivului act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iulie 2022, Nord Stream 2/Parlamentul și Consiliul, C-348/20 P, EU:C:2022:548, punctele 64 și 67, precum și jurisprudența citată).
- 98 Prin urmare, conform jurisprudenței amintite la punctul 96 din prezenta hotărâre, trebuie să se examineze conținutul răspunsului din 4 ianuarie 2016 ținând seama de contextul adoptării sale, precum și de competențele instituției autoare a acestuia.
- 99 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum reiese din dosarul prezentat Curții, printr-un e-mail din 4 ianuarie 2016, recurentul a solicitat gestionarului sectorului „Pensii” al PMO explicații cu privire la implicațiile pe care reforma din 2014 le-ar putea avea asupra situației sale în urma semnării contractului din 16 mai 2014. Prin răspunsul din 4 ianuarie 2016, acest

gestionar i-a indicat recurentului că drepturile sale de pensie se schimbaseră ca urmare a schimbării contractului și că, în consecință, în ceea ce îl privește, vârsta normală de pensionare și coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie au trecut la 66 de ani și, respectiv, la 1,8 % începând de la 1 iunie 2014.

- 100 Din acest dosar reiese de asemenea că gestionarul menționat a încheiat e-mailul prin formularea următoare: „[s]per că aceste informații vă vor fi utile”. În plus, semnătura aceluiași gestionar era însoțită de următorul avertisment: „[v]ă rugăm să luați act că acest mesaj este transmis cu titlu informativ și nu constituie o decizie a AIPN/AAIC care să poată face obiectul unei reclamații în temeiul articolului 90 din [s]tatut”.
- 101 Deși răspunsul din 4 ianuarie 2016 conține, desigur, indicii ale voinței PMO de a-i atribui un caracter pur informativ, el conține de asemenea asigurări precise în sensul că gestionarul sectorului „Pensii” al PMO i-a indicat recurentului că îi „confirm[a] efectiv că drepturile [sale] de pensie se schimba[seră] ca urmare a schimbării contractului”.
- 102 Deși, după cum observă Comisia, vârsta de pensionare și coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie sunt stabilite de statut, iar nu de administrație, trebuie totuși să se constate că, în răspunsul din 4 ianuarie 2016, acest gestionar nu s-a limitat să îl informeze pe recurent cu privire la conținutul dispozițiilor din statut astfel cum rezultă acestea din reforma din 2014, ci i-a indicat că aceste dispoziții îi erau aplicabile la acel moment și, implicit, dar necesar, că nu putea beneficia de măsurile tranzitorii prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din anexa la RAA. Prin urmare, acest răspuns se analizează nu ca furnizându-i recurentului o simplă informație referitoare la conținutul statutului și al RAA, ci ca indicându-i dispozițiile acestor texte pe care administrația le considera aplicabile situației sale.
- 103 Or, așa cum a arătat domnul avocat general în esență la punctul 85 din concluzii, asemenea elemente sunt de natură să excludă faptul că răspunsul din 4 ianuarie 2016 poate fi considerat, având în vedere conținutul său, ca având un caracter pur informativ.
- 104 Astfel, acest răspuns, furnizat de un gestionar al sectorului „Pensii” din cadrul PMO, și anume serviciul însărcinat cu administrarea și plata pensiilor personalului Comisiei, era de natură să afecteze în mod direct și imediat interesele recurentului, modificând în mod distinct situația sa juridică, în special în ceea ce privește stabilirea vârstei la care, conform legislației existente, cu alte cuvinte potrivit cadrului normativ în vigoare la un moment dat, el va putea solicita pensionarea.
- 105 Această concluzie este confirmată în raport cu competențele autorului răspunsului menționat. Astfel, este cert că răspunsul a fost furnizat de serviciul însărcinat cu administrarea și plata pensiilor personalului Comisiei, fără să se conteste că Comisia era competentă să adopte, în privința persoanei interesate, decizii în materie care produc efecte juridice obligatorii, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 95 din prezenta hotărâre.
- 106 Comisia afirmă totuși că, în materia drepturilor de pensie, o măsură care produce efecte juridice nu ar putea fi adoptată decât cu ocazia pensionării, ceea ce ar fi confirmat prin Hotărârea Tribunalului din 3 aprilie 1990, Pfloeschner/Comisia (T-135/89, EU:T:1990:26).
- 107 În această privință, este necesar să se constate că, deși este adevărat că înainte de pensionare, eveniment viitor incert, drepturile de pensie sunt drepturi virtuale, în curs de formare zilnică, nu este mai puțin adevărat că un act administrativ din care rezultă că un agent nu poate beneficia de

dispoziții mai favorabile în ceea ce privește coeficientul anual de acumulare a acestor drepturi și vârsta sa normală de pensionare afectează imediat și direct situația juridică a persoanei interesate, chiar dacă acest act nu trebuie să fie executat decât ulterior. Dacă situația ar fi diferită, recurentul nu și-ar putea cunoaște drepturile decât la momentul pensionării și s-ar afla, până în acel moment, într-o stare de incertitudine nu numai cu privire la situația sa financiară, ci și cu privire la vârsta la care poate solicita să iasă la pensie, care nu îi permite să ia imediat măsurile personale adecvate pentru a-și asigura viitorul așa cum îl preconizează. Rezultă de aici că recurentul are un interes legitim, născut și actual, suficient de individualizat, de a solicita stabilirea pe cale judiciară, încă din acest moment, a unui element incert precum vârsta sa de pensionare și coeficientul anual de acumulare a drepturilor de pensie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 februarie 1979, *Deshormes/Comisia*, 17/78, EU:C:1979:24, punctele 10-12).

- 108 În plus, trebuie amintit că unele măsuri intermediare al căror obiectiv îl reprezintă pregătirea deciziei finale nu constituie, în principiu, acte care pot face obiectul unei acțiuni în anulare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 iunie 2021, *Ungaria/Parlamentul*, C-650/18, EU:C:2021:426, punctul 43 și jurisprudența citată).
- 109 Totuși, constatarea faptului că un act al unei instituții constituie o măsură intermediară care nu exprimă poziția finală a acestei instituții nu poate fi suficientă pentru a stabili, în mod sistematic, că acest act nu constituie un act care poate face obiectul unei acțiuni în anulare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2021, *Poggiolini/Parlamentul*, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punctul 38).
- 110 Astfel, din jurisprudența Curții rezultă că un act intermediar care produce efecte juridice autonome poate face obiectul unei acțiuni în anulare în măsura în care nelegalitatea acestui act nu poate fi remediată cu ocazia unei acțiuni îndreptate împotriva deciziei finale în elaborarea căreia el constituie o etapă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 iunie 2021, *Ungaria/Parlamentul*, C-650/18, EU:C:2021:426, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 111 Prin urmare, atunci când contestarea legalității unui act intermediar în cadrul unei astfel de acțiuni nu este de natură să îi asigure reclamantului o protecție jurisdicțională efectivă împotriva efectelor actului respectiv, acest act trebuie să poată face obiectul unei acțiuni în anulare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 octombrie 2021, *Poggiolini/Parlamentul*, C-408/20 P, EU:C:2021:806, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 112 Or, astfel cum a constatat domnul avocat general în esență la punctul 89 din concluzii, dacă recurentul ar fi constrâns să aștepte data la care ar împlini vârsta de pensionare reținută de autoritatea competentă pentru a putea contesta decizia finală care ar fi adoptată la această dată și care ar stabili definitiv drepturile sale de pensie, el ar fi privat de orice protecție jurisdicțională efectivă care să îi permită să își valorifice drepturile.
- 113 Desigur, după cum susține Comisia, un element precum vârsta de pensionare a unui agent poate fi modificat în orice moment de legiuitorul Uniunii până la data pășii efective a drepturilor de pensie ale respectivului agent. Cu toate acestea, pentru a nu îl priva pe recurent de protecția jurisdicțională efectivă menționată la punctul precedent, el nu ar trebui totuși să fie împiedicat să cunoască cu precizie care ar fi, conform legislației existente, vârsta sa normală de pensionare, cu respectarea unei eventuale modificări a cadrului normativ.

- 114 În aceste condiții, din moment ce exercitarea unei acțiuni în anulare împotriva deciziei finale pe care Comisia ar adopta-o la data pensionării recurentului nu ar fi de natură să îi asigure o protecție jurisdicțională efectivă, răspunsul din 4 ianuarie 2016, care constituie un act care lezează, în sensul articolului 90 alineatul (2) din statut, trebuie să poată face obiectul unei acțiuni în anulare.
- 115 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că acțiunea în anulare formulată de recurent în fața Tribunalului trebuie declarată admisibilă.

Cu privire la fond

- 116 În susținerea acțiunii formulate în fața Tribunalului, recurentul invocă un motiv unic, întemeiat pe o eroare de drept și pe încălcarea articolului 77 al doilea și al cincilea paragraf din statut, aplicabil agenților contractuali în temeiul articolului 109 din RAA, precum și a articolului 21 al doilea paragraf și a articolului 22 alineatul (1) al doilea paragraf din anexa XIII la statut, în măsura în care din răspunsul din 4 ianuarie 2016 reiese că data de încadrare în muncă luată în considerare în scopul aplicării acestor dispoziții statutare a fost cea de 1 iunie 2014, data de început a contractului din 16 mai 2014, deși ar fi trebuit să fie reținută data de 1 iulie 2008, dată la care el a fost încadrat inițial în muncă la Comisie ca agent contractual.
- 117 Din dosarul prezentat Curții reiese că, de la 1 iulie 2008, data angajării sale inițiale în calitate de agent contractual în cadrul PMO, recurentul a lucrat în mod neîntrerupt în serviciul Uniunii și a contribuit la finanțarea sistemului de pensii al acesteia.
- 118 Prin urmare, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 80 din prezenta hotărâre, în temeiul articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA, recurentului trebuie să i se aplice prin analogie dispozițiile tranzitorii referitoare la menținerea coeficientului anual de acumulare a drepturilor de pensie de 1,9 % și a dreptului la pensie pentru limită de vârstă la 64 de ani și 8 luni, în conformitate cu articolul 21 al doilea paragraf și, respectiv, cu articolul 22 alineatul (1) al doilea paragraf din anexa XIII la statut.
- 119 În consecință, este necesar să se anuleze răspunsul din 4 ianuarie 2016, precum și decizia de respingere din 25 iulie 2016, ca fiind contrare articolului 1 alineatul (1) din anexa la RAA.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 120 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 121 În conformitate cu articolul 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 122 În speță, întrucât recurentul a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar Comisia a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de recurent cu ocazia prezentului recurs și a celor efectuate în primă instanță.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

- 1) Anulează Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 24 martie 2021, Picard/Comisia (T-769/16, EU:T:2021:153), astfel cum a fost îndreptată prin Ordonanța din 16 aprilie 2021, Picard/Comisia (T-769/16, EU:T:2021:200).**
- 2) Anulează răspunsul gestionarului sectorului „Pensii” al Oficiului pentru Administrarea și Plata Drepturilor Individuale (PMO) al Comisiei Europene din 4 ianuarie 2016, precum și decizia din 25 iulie 2016 a directorului Direcției E a Direcției Generale Resurse Umane a Comisiei, prin care s-a respins reclamația domnului Maxime Picard din 4 aprilie 2016 împotriva acestui răspuns.**
- 3) Obligă Comisia Europeană să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de domnul Maxime Picard în cadrul prezentului recurs, precum și în primă instanță.**

Semnături